

سخنرانی آقای محمد علی دانشور

معلم دانشگاه

در سالن سخنرانی دانشکده ادبیات تبریز

منازعات ملل متحد و سازمانهای وابسته بان

چهارم بهمنماه ۱۳۴۸

خانمها، آقایان

خیلی خوشوشتم که در این محفل شریف در باره یکی از بزرگترین مسائل روز دنیا یعنی مناقشات بین المللی و سازمانهای وابسته بان، مطالبی بعرض حضور بخوانم. ولی متأسفانه به دلیل سفر خود میدانم از خانمها و آقایان محترم که بدون زحمت فرموده و در اینجا شریف آورده اند تشکر نمایم و اگر عرایض بنده بواسطه ضیق وقت نتواند آنطور که باید این سازمان مهم را در یک جلسه معرفی نماید از نقص گفتار خود معذرت میخواهم.

سازمان ملل متحد با اینکه بیش از چهار سال نیست که تشکیل شده ولی فکرات خیلی قدیم است.

سعدی شاعر فصیح و بلند نظرو شیرین زبان ما در هفتصدسال پیش

فرمود:

که در آفرینش زبک گوهرند

دگر عضوها را نماند قرار

نشاید که نامت نهند آدمی

بنی آدم اعضاء یک پیکرند

چو عضوی بدرد آورد روزگار

تو کز محنت دیگران بی غمی

دانشمندان و متفکرین دیگر نیز نظیر این فکر را داشته حتی در

آمریکا شخصی بنام ویلیام پن (۱) طرحی تهیه کرده بود که برای سازمان جهانی مورد استفاده واقع شود.

هر چیزی که در این جهان می بینیم و ساخته دست و نتیجه هنر و ذوق انسان است اول بصورت فکر بوده بعد جامه عمل پوشیده است. هواپیما مدتی موضوع داستانها و افسانه ها و یکی از روایا های شیرین انسان بود و بصورت قالبیچه حضرت سلیمان نقل میشد بعد جامه عمل پوشید و امروز یکی از شیرینترین و حتی مصون ترین وسائل مسافرت شده است.

در گذشته وسیله اجرای این فکر کاملاً فراهم نبود مسافرت از یک شهر بشهر دیگر چندین روز طول میکشید. مردم کشور های مختلف از حال یکدیگر اطلاع صحیحی نداشتند و کشوری مانند چین دیوار معروف چین را بنور خود کشیده بود که خود را از دنیا جدا کند و کسی بآن کشور کاری نداشته باشد!

ولی امروز رادیو-هواپیما- و اختراعات دیگر فواصل زمان و مکان را از میان برداشته و ملل را بهم نزدیک کرده است هیچ ملتی دیگر نمیتواند خود را تنها تصور کرده و از تأثیر و تأثر ملل دیگر فارغ و آسوده باشد. مقتضیات عصر فعلی طوری است که اگر پیش آمدی در اقصا نقاط عالم بشود بسرعت برق در نقاط دیگر خبران منتشر و اثر آن نمودار میگردد.

در روزنامه هامکر با سامی بنگاه مطبوعاتی عکس رادیوئی (اسشیتد پرس و ایر فتو) (۲)

۱- William Penn

۲- Associated Wire Press

و عکس رادیوئی انگلیس (برتیش رادیو فتو) (۱) و عکس رادیوئی آمریکا (۲) (یونایتد استیتز کورپس رادیو فتو) بر خورد میکنیم. اینها نام مؤسساتی است که عکس را بوسیله رادیو بر اکز مورد نظر میفرستند - سرعت ارسال عکس از شش هزار میل در هر دقیقه متجاوز است.

هواپیماهایی هست که فراز اقیانوس کبیر و اقیانوس اطلس را هر روز مرتباً طی میکنند و قاره‌های مختلف را سیر مینمایند. با وسایل جدید مسافرت از یک طرف دنیا بطرف دیگر خیلی خیلی کمتر از مدتی است که مثلا پنجاه سال پیش از یک شهر دیگر ما مرفنیم و یا پدران ما میرفتند. با بودن این وسایل امری در یکدیگر تأثیر دارند. اگر اختراع بود آنتنی اینهمه در دنیا سرو صدا برپا کرده است بواسطه ارتباط و تأثیری است که ملل در یکدیگر میتوانند داشته باشند. اگر در یک نقطه عالم آشوبی برپا شود تمام ملل دنیا با نظر علاقه و اهمیت بآن نگاه میکنند زیرا بیم آن است که آن آشوب عالمگیر شود و مصائب بزرگی برای افراد آدمی بوجود آورد.

در یک نسل دو بار بشر با خدمات طاقت فرسای جنگ روبرو شد و امروز پیش از هر زمانی کلمه جنگ تولید وحشت و اضطراب و نفرت میکند. خسارات و لطماتی که ایند و جنگ برای بشر بوجود آورد از حد آمار خارج است.

پس از جنگ بین‌المللی اول جامعه ملل تشکیل شد. و با اینکه برای حفظ صلح تشکیل شده بود و خدماتی هم کرد ولی موفق نشد از بروز جنگ جلوگیری نماید. علت عمده این عدم موفقیت دو چیز بود یکی اینکه

۱- British Radio Photo

۲- United States Signal Corps Radio Photo

متفقین طرح جامعه ملل را در پاریس نوشتند و توجهی بنظر مجلس سنای آمریکا نداشتند و چون اینطور بود بعداً آن طرح مورد موافقت آمریکا واقع نشد و چون دولت بزرگی مانند آمریکا عضو جامعه نبود ناچار جامعه با شکست مواجه شد. علت دیگران این بود که جامعه ملل توجه زیادی بانکار عمومی نداشت. چند نفر در يك نقطه اجتماع میکردند و میخواستند بر تمایلات ملیونها نفر بشر حکومت کنند و این اساساً امر ممتعی بود. در سازمان ملل متحد این دو نقص يك بر طرف شده و بالاستفاده از تجارب گذشته اقداماتی شده است که این سازمان بتواند در پیشرفت دو موضوع مهم یعنی تأمین صلح عمومی و دیگر خدمات به بالا بردن سطح زندگی و فراهم آوردن موجبات رفاه و آسایش افراد بشر توفیق حاصل نماید. سازمان ملل متحد درست در موقعیکه نائره جنگ بین المللی دوم مشتعل بود با احساساتی آمیخته از ترس و امید تشکیل شد.

در ماه اوت ۱۹۴۱ چرچیل نخست وزیر انگلستان در نقطه ای از اقیانوس اطلس با روزولت رئیس جمهور آمریکا ملاقات کرد. آلمان بسرعت برق اسانی در حال پیشروی بود. روسیه شوروی مورد تجاوز آلمان نازی واقع شده و بیم آن میرفت که بزودی بسرنوشت کشورهای دیگر اروپا مبتلا شود و در آنصورت تمام اروپا در تحت سلطه و تصرف آلمان بیرون آید و انگلستان در مقابل آلمان فاتح بیکه و تنها باقی بماند.

در آن هنگام روزولت رئیس جمهور آمریکا و چرچیل نخست وزیر انگلستان منشور اقیانوس اطلس را نوشتند.

طبق آن منشور باینکه آمریکا وارد جنگ نبود بطرفداری انگلستان قیام کرد. نکته مهم در باره این منشور این است که هر دو کشور متوجه امنیت عمومی بوده و بطوریکه از گزارشات رسمی مستفاد میشود نظر آنها بتشکیل يك سازمان جهانی معطوف بوده است.

پنج ماه بعد یعنی در هفتم دسامبر ۱۹۴۱ هواپیماهای ژاپونی حملات سختی بکشتیهای آمریکائی در پرل هاربر وارد آورده و بسیاری از آنها را غرقه ساختند . و آلمان علیه آمریکا اعلان جنگ داد .

چند روز بعد نمایندگان ۲۶ کشور که آمریکا نیز جزء آنها بود در واشنگتن اجتماع کرده و از منشور اقیانوس اطلس طرفداری و خود را «مسلح متحد» نامیدند .

در اکتبر ۱۹۴۳ وزرای خارجه کشورهای آمریکا - انگلستان - چین و روسیه در مسکو اجتماع کرده و برای تشکیل يك سازمان جهانی برای حفظ صلح بعد از جنگ پیشنهاد نظر برداختند .

روزوات کمیته‌ای از نمایندگان هر دو مجلس کنگره آمریکا و کارشناسان برای تدوین طرحی راجع بسازمان جهانی تشکیل داد . پس از چند ماه نسخه‌هایی از این طرح برای کشورهای انگلستان - روسیه و چین فرستاده شد و آن کشورها نیز کمیته‌هایی تشکیل و در باره این موضوع مشغول کار شد و طرحهای تهیه شده خود را با آمریکا ارسال داشتند .

این قدم اول بود - قدم دوم این بود که از این چهار طرح يك طرح جامع و واحد درست شود و اینکار با تشکیل دو کنفرانس صورت گرفت .

در ۲۱ اوت ۱۹۴۱ در آمریکا کنفرانس دمبارتن اکس با شرکت نمایندگان آمریکا - انگلستان - روسیه و چین تشکیل شد . دمبارتن اکس مزرعه ایست در حومه واشنگتن که در حدود صد سال پیش ساخته شده و صاحبان متمول آنرا بظرف زیبا و مصفاائی ساخته و اراسته کرده اند بطوریکه در سال ۱۹۴۰ از طرف دانشگاه هاوارد بعنوان يك موزه بمرض تماشا و استفاده ع.و.ه قرار گرفت .

در این هنگام ارتش متفقین پاریس و شمال غربی فرانسه را گرفته بودند .

قشون آمریکاهزارهزار در معرض انلاف و جان سپرده بود و تازه در جنوب فرانسه قدم نهاده بودند. روسها در پشت دروازه ورشو بودند و در تمام جبههها قشون آلمان با وضع مایوسانه ای در حال فرار و عقب نشینی بود. در بنوت اقبانوس کبیر ماك ارتو جزیره بحر بره با قشون ژاپون در نبرد بود.

مطلب مورد بحث و مذاکره در کنفرانس دمبارتن اکس این بود که طرحی برای سازمان جهانی تهیه نمایند که مورد موافقت هر چهار کشور واقع شود.

طرفی که نوشتند بنام «پیشنهادات دمبارتن اکس» موسوم گردید و بچاپ رسید و ملیونها نسخه از آن تهیه و بین مردم جهان برای مطالعه و اظهار نظر پخش شد. مردم این پیشنهادات را خواندند و در نتیجه هزاران نامه بآن چهار کشور نوشته و نظرات مختلف و پیشنهادات مفید خود را اظهار کردند. سیاستمداران کنفرانس دمبارتن اکس از جمله بستوالانی بر خوردند که از عهده دادن جواب آنها بر نیامدند مخصوصاً موضوع اینکه هر کشور بزرگ تا چه اندازه میتواند برای شورای امنیت نیرو داشته باشد روشن نبود.

در ماه فوریه ۱۹۴۵ یعنی در آخرین زمستان جنگ روزوات چرچل - و استالین در یالتا واقع در ناحیه جنوبی روسیه ملاقات کردند (یالتا يك شهر كوچك کنار دریائی است واقع در کریمه که در اینه موقع از تصرف آلمانها بتازگی خارج شده بود)

این سه پیشوای بزرگ کشورهای معظم با استفاده از نظر مشاورین خود جوابهایی تهیه کردند و امید وار بودند مورد قبول سایرین نیز واقع شود. سپس آنها را به پیشنهادیت دمبارتن اکس اضافه کردند.

بالاخره پس تهیه این مقدمات از طرف این چهار دولت دعوتنامه هائی بعنوان تمام مللی که اعلامیه ملل متحد را امضاء کرده بودند ارسال شد تا در کنفرانسی که در سانفرانسیسکو تشکیل گردید شرکت نمایند و طرح سازمان جهانی را برای تامین صلح عمومی تکمیل و امضاء نمایند .

چون وزیر بود دعوتنامه فقط بعنوان کشور هائی فرستاده شود که علیه آلمان و ژاپن تحویل در جنگ هستند از اینجهت بزودی کشور های دیگر نیز علیه این دو کشور اعلان جنگ دادند . کشورهای جنوب امریکا -- و خاور نزدیک بزودی آماده کار شدند و در مدت کمی کشور بموقع علیه این دو کشور اعلان جنگ دادند تا بتوانند مشمول دعوت نامه برای سانفرانسیسکو واقع شوند . در پایان نمایندگان پنجاه کشور در سانفرانسیسکو اجتماع کردند و نمایندگان ۵۱ کشور منشور را که در آنجا تنظیم شد امضاء نمودند

از ایران هیئتی بریاست آقای منصور السلطنه عدل باین شرح اعزام

شد :

از جانب اعلیحضرت همایون شاهنشاهی آقایان انتظام -- سر لشکر ریاضی -- سر هنگ معارفی -- دکتر غنی

از جانب مجلس شورای ملی آقایان دکتر جلال عبده -- دکتر رضا زاده شفق -- دکتر اعتبار

از جانب وزارت امور خارجه آقایان احمد اردشیر - بنیل - محمد

گودرزی

از جانب سفارت ایران در امریکا آقایان محمد شایسته وزیر مختار

دفتری مستشار سفارت - نواب کنسول نیویورک

از طرف وزارت فرهنگ آقایان دکتر علی اکبر سیلسی رئیس

دانشگاه تهران - دکتر قاسم زاده - دکتر صورتگر .

آقایان البهار صالح - و باقر کاظمی بواسطه ماموریت های مهم سابق در امریکا .
حقوقیکه نمایندگان ایران دریافت میکردند از این قرار بود : نمایندگان درجه
اول روزی دوازده دلار مخارج و روزی بیست دلار حق نمایندگی . حقوق
نمایندگان درجه دوم روزی دوازده دلار مخارج و پانزده دلار حق خدمت
هیئت نمایندگان ایران چهارم اردیبهشت ۱۳۲۴ وارد سانفرانسیسکو
شدند .

نمایندگان ۵۰ کشور در حدود چهار صد نفر بودند که در سانفرانسیسکو
در محل اپرا اجتماع کرده بودند . هر نماینده ای عده کافی مشاور - کارشناس
روزنامه نگار - مترجم و معاون همراه داشت . نمایندگان امریکا عبارت بودند
از هفت نفر نماینده - ۲۹ نفر مشاور - ۷ نفر عضو کنکره - ۱۰۷ نفر معاون
۴۷ نفر روزنامه نگار - ۴۲ نفر نمایندگان موسسات عمومی امریکا - در حدود
دو هزار نفر برای مدت دو ماه و یک روز سخت بکار مشغول شدند .

نمایندگان کنفرانس بکمیته های مختلف تقسیم شدند یک کمیته چندین
هفته برای مقدمه منشور کار کرد کمیته دیگر راجع بفصل شورای امنیت
کمیته دیگر راجع بشورای قیمومیت و رویهمرفته برای هر قسمت از منشور
کمیته ای تشکیل و بکار مشغول شد .

بالاخره پس از دو ماه کار و مطالعه منشور سازمان ملل متحد تدوین شد
و پنج نسخه از آن بزبانهای انگلیسی - چینی - روسی - فرانسه و اسپانیولی تهیه
و باتفاق آراء بتصویب رسید . هر پنج نسخه از طرف نمایندگان امضاء شد و
۱۴۸ امضاء بیای هر نسخه قرار گرفت .

یک ماه بعد در امریکا این منشور بتصویب مجلس سنا رسید و ملل دیگر
نیز آنرا بتدریج بتصویب رسانیدند در ایزان در جلسه ۱۳ شهریور ماه ۱۳۲۴

آنها ضمن ماده واحده‌ای بشرح زیر بتصویب مجلس شورای ملی رسانیدند:

ماده واحده: مجلس شورای ملی منشور ملل متحد را که در تاریخ پنجم تیرماه ۱۳۲۴ مطابق ۲۶ ژوئن ۱۹۴۵ در شهر سانفرانسیسکو با مضاعر سیده است تصویب مینماید.

تا ۲۴ اکتبر همانسال با اندازد کافی قبولی گزارش داده شد و از آن تاریخ به بعد این منشور هرتیک قانون بین‌المللی به‌بود گرفته و برای ملل لازم‌الرعایه شده بود.

پس از سه ماه دیگر بقیه کشورها نیز آنها را بتصویب رسانیدند.

در دهم ژانویه ۱۹۴۶ اولین مجمع عمومی سازمان ملل متحد در لندن تشکیل گردید و شورای امنیت - شورای قیمومیت- دبیر خانه و شعب دیگر سازمان مشغول بکار شد.

منشور ملل متحد در ۱۱۱ ماده در ۲۶ ژوئن ۱۹۴۵ نوشته شد و برای اطلاع حضار محترم مقدمه منشور را عیناً قرائت میکنم.

ما مردم ملل متحد
با تصمیم

بمحمفوظ داشتن نسلهای آینده از بالای جنک که دو بار در مدت يك عمر انسانی افراد بشر را دوچار مصائب غیر قابل بیان نمود و با اعلام مجدد ایمان خود بحقوق اساسی بشر و بعیشیت و ارزش شخصیت انسانی بتساوی حقوق بین مردوزن و همچنین بین ملت‌ها اعم از کوچک و بزرگ و بایجاد موجبات لازم برای حفظ عدالت و احترام تعهدات ناشی از عهود و سایر منابع حقوق بین‌المللی و به پیشرفت ترقی اجتماعی و بر قرار ساختن اوضاع زندگانی بهتری با آزادی بیشتر و برای نیل باین مقاصد باعمال گذشت و زندگانی در حال صلح بایکدیگر بایک روش حسن جوار و بمتحد ساختن قوای خود برای نگاهداری صلح و امنیت بین‌المللی و بقبول

اصول، و برقرار ساختن طرقی، که بکار نبردن نیروی سلاح را جز در راه منافع عمومی تضمین نماید.

و بتوسل سازمانهای بین‌المللی برای پیشرفت ترقی اقتصادی و اجتماعی تمام ملل.

عزم نمودیم که برای تحقق این مقاصد تشریک مساعی نماییم. و نتیجه دولتهای متبوع ما بوسیله نمایندگان خود که در شهر سانفرانسسیکو گرد آمده و دارای اختیارات تامی بودند که صحت آنها تشخیص داده شد. این منشور ملل متحد را اختیار. و بموجب این مقررات يك سازمان بین‌المللی را که موسوم به ملل متحد خواهد بود برقرار میسازند.

سازمان ملل متحد را اگر به تشکیلات و قوای يك کشور تشبیه نمایم مجمع عمومی بمنزله پارلمان بزرگ دنیا و قوه مقننه - شورای امنیت - شورای اقتصادی و اجتماعی و شورای قیمومت بمنزله قوه اجرائیه و دیوان بین‌المللی دادگستری بمنزله قوه قضائیه آنست. اینک تا آنجا که وقت کم بنده و حوصله حضار محترم اجازه بدهد در باره هر يك مطالبی بعرض میرسانم.

مجمع عمومی

هر سال یکبار مجمع عمومی در سومین سه‌شنبه بعد از دوم سپتامبر برای مدت پنج یا شش هفته تشکیل میشود. هر سال يك نفر رئیس و هفت نفر معاون از بین نمایندگان کشورهای مختلف انتخاب میگردد. نظامنامه خود را از لحاظ اداره مجمع - کمیته‌ها - ساعات کار - طول مدتیکه يك سخنران میتواند سخنرانی کند و مطالب دیگری که در اجرای منشور ملل متحد لزوم پیدا میکند خود مجمع وضع و تصویب مینماید.

در مواردیکه ضرورت ایجاب کند بر حسب تقاضای شورای امنیت و یا اکثریت کشورهای عضو ممکن است مجمع عمومی بطور فوق العاده

تشکیل گردد.

نمایندگان در مجمع عمومی راجع بمسائل مهم بحث میکنند و کارهاییکه باید انجام شود با دادن رأی تعیین مینمایند تصمیماتی که از طریق اکثریت آراء در مجمع عمومی اتخاذ میشود بشعب سازمان واگذار میگردد که درباره آنها اقدامات لازم بعمل آورند.

هر کشور عضو پنج نفر نماینده اصلی و پنج نفر نماینده علی البدل به مجمع عمومی اعزام میدارد. عده مشاورین و کارشناسان بسته بضرورتی است که خود کشور های عضو تشخیص بدهند.

حقوق نمایندگان از طرف خود کشورهای عضو تادیه میشود. در آمریکا بهره عضو مبلغ هزار دلار در ماه تاوقتی که مجمع عمومی تشکیل است داده میشود. انتخاب نمایندگان اصلی و علی البدل بسته بنظر کشورهای عضو است. در امریکا نمایندگان را رئیس جمهور انتخاب کرده بمجلس سنا برای تصویب پیشنهاد میکند. اگر مجلس سنا با آنها موافقت کند بسمت نماینده در مجمع عمومی شرکت میکنند و اگر مخالف نماید در آنصورت رئیس جمهور باید دیگری را انتخاب و پیشنهاد نماید بطوریکه مجلس سنا با او موافقت کند.

کارهای مجمع بیشتر توسط کمیته های مجمع که در حدود دوازده کمیته است رسیدگی میشود. بیشتر سخنرانیهای مهیج و مباحثات در جلسات کمیته ها بعمل میاید. هر يك از كميته ها در يك كار تخصص دارد و برای هر قسمت از کارهای مهم سازمان يك کمیته وجود دارد. تصمیماتی که کمیته ها اتخاذ میکنند نتیجه آنها بمجمع عمومی گزارش داده میشود و سپس آن مجمع با کلمه بله یا نه یا اکثریت آراء موافقت یا مخالف مینماید.

سالن اجتماع نمایندگان يك سالن بزرگی است که ظرفیت چند هزار نفر را بخوبی دارد. در جلوی آن میز بزرگی است که رئیس و مدبر کل

و معاونین در پشت آن قرار می گیرند. مترجمین و تند نویسها نیز هائی كوچك مخصوص بخود دارند. برای هر كشور يك ميز اختصاص داده شده كه ده نفر عضو اصلی و علی البدل در پشت هر يك می نشینند. جای بده اشخاص كه از مشاورین و كار شناسان و غیره هستند در اطراف سالن است هزاران نفر تماشاچی نیز در سالن برای دیدن مناظر مهیج این پارلمان بزرگ جهانی كه تصویبات آن در دنیا تاثیر دارد اجتماع می كنند.

در حدود چهار صد نفر روز نامه نگار با وسائل لازم در سالن بالكون اجتماع میکنند و اخبار و عكسهای لازم را با وسائل سریعیكه در اختیار دارند بنقاط مختلف عالم میفرستند. رادیو تلوویزیون سینما های ناطق صدای سخنرانان و حتی ژست و حرکات آنها را بمعرض نمایش و اطلاع دو بلیون نفر ساكنین این کره خاکی میرساند. وبهین جهت است كه هیچ ملتی حاضر نیست در پشت تریبون این پارلمان علیه او سخنی گفته شود و شكایتی بعمل آید و این خود یکی از عواملی است كه قدرت معنوی و حكومت آنرا نسبت بملل بوجود میآورد.

چون مجمع عمومی تنها شعبه مهم سازمان ملل متحد است كه تمام نمایندگان ملل در آن شركت دارند طبیعتاً باید بقیه شعب سازمان را اداره كند. تصمیمهای نهائی در مجمع عمومی اتخاذ میشود.

الحاق یا اخراج هر كشوری بسازمان بسته برای مجمع عمومی است. انتخاب اعضاء سه شورا و همچنین دیوان بین المللی دادگستری و كارهای دبیرخانه بامجمع عمومی است بودجه سازمان نیز تحت نظر مجمع عمومی است و این موضوع كنترول بودجه از طرف مجمع عمومی موضوع مهمی است زیرا هر شعبه سازمان برای انجام هر كاری احتیاج بیول دارد و اگر مجمع عمومی اعتبار لازم در اختیار شعبه ای نگذارد عملاً آن شعبه از انجام كار خود عاجز خواهد بود و با این ترتیب سلطه كامل و عملی مجمع عمومی

نسبت به تمام شعب تائین میگردد و عملاً اداره کامل سازمان ملل متحد تحت نظر مجمع عمومی بیرون میاید.

شورای امنیت

شورای امنیت از نوزده نفر عضو که از کشورهای عضو سازمان انتخاب میشوند تشکیل میشود پنج کشور معظم همیشه عضو شورا هستند. این پنج کشور عبارتند از چین - فرانسه - روسیه - انگلستان - آمریکا شش عضو دیگر از طرف مجمع عمومی و از بین نمایندگان سایر کشورها انتخاب میشود. در مجمع عمومی فرد به عضویت انتخاب نمیشود بلکه ملت انتخاب میشود. سپس آن ملت هر کس را که مقتضی بداند از طرف خود به عضویت انتخاب مینماید که از طرف او در شورا شرکت نماید. از این شش نفر هر سال سه نفر برای مدت دو سال انتخاب میشوند و پس از پایان آن مدت دیگران ملت نمیتواند به عضویت انتخاب شود و اقلاً یک سال تمام باید بگذرد تا بتواند مجدداً در صورت داشتن اکثریت از طرف مجمع عمومی انتخاب شود. اتخاذ این رویه برای آنست که فرصت انتخاب شدن برای تمام کشورها پیدا شود.

اغلب جلسات در نیویورک مرکز شورا تشکیل میشود. ولی شورای امنیت در هر نقطه ای از دنیا میتواند تشکیل جلسه بدهد. ریاست شورا در هر ماه بایک یکی از اعضا است که بر حسب حروف الفبا انتخاب میشود. کشوری که نوبت ریاست باو میرسد میتواند هر کس را از اهالی خود انتخاب نماید که در مدت یکماه صندلی ریاست را احراز کند.

گرفتن رای در شورا از طریق دست بلند کردن انجام میشود. غالب جلسات شورا علنی است.

نکته ای را که باید بعرض برسانم موضوع «حق وتو» است

به پنج کشور معظم چین - فرانسه - روسیه - آمریکا - انگلستان

حق و توداده شده است. اگر در مورد پیشنهادی نماینده یکی از این پنج کشور «وتو» بگوید آن پیشنهاد مردود و کان لم یکن خواهد بود.

ماده ۱۷ اساسنامه سازمان ملل متحد را عیناً قراوت میکنم :

۱- هر عضو شورای امنیت دارای يك رای میباشد

۲- تصمیمات شورای امنیت در مسائل مربوط باین کار بوسیله رای

مثبت هفت عضو اتخاذ میشود.

۳- تصمیمات شورای امنیت در سایر مسائل بوسیله رای مثبت هفت

عضو که اراء تمام اعضا، دائم جزوان باشد اتخاذ میگردد. بااین تغییر که

در مورد تصمیماتی که بموجب مندرجات فصل ششم و فقره سوم از ماده ۵۲

اتخاذ میشود طرف دعوی از دادن رای خود داری خواهد کرد.

بطوریکه ملاحظه میشود و تو در مواردی مورد استفاده ممکن است

واقع شود که خود آنکشور که جزو پنج کشور معظم است داخل

در دعوی نباشد والا نمیتواند از آن استفاده کند.

چرا حق و تو در اساسنامه سازمان ملل متحد گنجانیده شده است ؟

دلیل آن خیلی ساده است. مجلس سنای آمریکا و حکومت سوئیٹ در

کرمین صراحتاً اظهار داشتند بدون آن از امضاء منشور خود داری خواهند

کرد و مثل دیگر متوجه شدند تشکیل سازمان ملل متحد بدون شرکت

این دو کشور بزرگ صورت عملی و حقیقی هرگز بیخود نخواهد

گرفت.

کار شورای امنیت جلوگیری از جنگ است

ماده ۲۴ منشور مشعر براین است که تصمیمات شورای امنیت باید

از اصول قسمت ۱ و ۲ آن ماده که شامل قسمتهای ذیل است تبعیت

نماید :

حفظ اسامی در دنیا

چونگونی از هر جمله ای که کشوری بکشور دیگر میکند مراد است در اینکه کشورهای استلافت خود را با احترام بقوانین بین‌المللی و عدالت و از طریق صلح حل و تصفیه نمایند .

کمیّت در اینکه مردم هر کشور حقوقی را که مردم کشورهای دیگر دارند بتوانند تحصیل نمایند .

آزاد گذاشتن ملل در انتخاب زمامداران و طرز حکومت خود
حوت حکومت ملی هیچ کشوری را بهم نزنند و در امور داخلی يك کشور تا هنگامیکه مزاحمتی برای کشورهای دیگر ایجاد نکرده است دخالت نکنند و بعد در اخراج ماده اضافه میکند شورای امنیت گزارشهای سالیانه و عندالافتضا گزارشهای مخصوص به مجمع عمومی تقدیم میدارد که آنها را تحت مطالعه قرار دهد

شورای اقتصادی و اجتماعی

تا مردم دنیا در رفاه و آسایش نباشند - تا عدالت اجتماعی در دنیا حکمفرما نشود - تا محرومیتها و ناعدالیها از بین نرود - تا سوء تفاهات و عدم اطلاع ملل از حال یکدیگر برطرف نگردد همیشه احتمال جنگ داده میشود شورای اقتصادی و اجتماعی تشکیل شده است باینکارهای مهم و اساسی بپردازد .

اعضاء این شورا هیچجده نفراند که ملت آنها از طرف مجمع عمومی عضویت انتخاب شده و سپس آن ملت ها هر کس را که شایسته بدانند از طرف خود بشورا میفرستند مجمع عمومی در هر سال شش ملت را برای مدت سه سال عضویت انتخاب مینماید و در پایان این مدت در صورتیکه $\frac{2}{3}$ آراء مجمع عمومی بنفع او باشد میتواند مجدداً انتخاب شود .

در این شورا کشورهای بزرگ و کوچک برابری نسبت به

یکدیگر در دادن رای ندارند حتی ممکنست اتفاق بیفتد که هر پنج کشور معظم بکلی از شورا خارج مانده و بعضویت انتخاب نشوند .
 کارهای شورا بقدری زیاد و موسع است که انجام آنها از عهده هجده نفر عضو آن بنهایی بر نیاید . بنا براین منشور سازمان کمیونها و سازمانهای وابسته ای پیش بینی کرده که در انجام امور شورا کمک نمایند . کار سازمانهای وابسته دادن دستور بشور است و کار شورا فقط این است که بآن دستورها با گفتن «بله، یا» موافقت و یا مخالف کند . اکنون دوازده کمیسیون وجود دارد و شورا میتواند در صورت لزوم کمیسیونهای دیگری نیز تشکیل دهد .

یکی از مهمترین کارهای شورا حمایت از حقوق بشر است . حقوق سایرین برای ما اهمیت دارد . ممکن است اشخاص باشند که بگویند اگر بفلان دسته از مردم ظلم و احجاف بشود بما چه ربطی دارد ؟ ولی اینها با جزئی توجهنی با اوضاع فعلی دنیا متوجه اشتباه خود میشوند . تجربه نشان داد، که زور و ظلم و دیکتاتوری مانند ناخوشی مسری است . وقتی در نقطه ای از دنیا شروع بشوونما کرد بزودی بجایهای دیگری نیز سرایت میکند و همه را مبتلا مینماید .

خوشبختانه اعلامیه حقوق بشر که توسط کمیسیون حقوق بشر تهیه شده در ۲۰ دسامبر ۱۹۴۷ بتصویب مجمع عمومی رسید و از نظر اهمیتیکه دارد اجازه میخواهم مقدمه آنرا در اینجا عیناً قرائت نمایم :

نظر باینکه شناسائی حیثیت تمام افراد خانواده . بشری و حقوق مساوی و مسلم آنها اساس آزادی و علت صلح را در جهان تشکیل میدهد
 نظر باینکه عدم شناسائی و تحقیر حقوق بشراعمال و حشبانه را موجب میگردد و وجه آن انسانیت را جریحه دار میکند و ایجاد دنیا نیکه در آن

افراد بشر در آنگاه و عقیده داشتن آزاد و فوارغ از وحشت و بندبختی باشند بعنوان بزرگترین آرزوی بشر اعلام شده است .

نظر باصل گئی که بشر بعنوان آخرین علاج مجبور نشود به عصیان علیه استبداد و ظلم متوسل شود و حقوق او تحت حمایت يك قانون قرار گیرد

نظر باینکه لازم است روابط دوستانه میان ملل تشویق شود و توسعه یابد

نظر باینکه ملل عضو سازمان ملل متحد عقیده خود را درباره حقوق اساسی بشر و حیثیت و ارزش افراد و تساوی حقوق مردان و زنان مجدداً در منشور ملل متحد اعلام نموده و تصمیم خود را برای تقویت ترقی اجتماعی و استقرار بهترین شرایط زندگی در محیط آزادتری اظهار کرده اند .

نظر باینکه دول عضو متعهد شده اند با همکاری سازمان ملل متحد احترام عمومی حقوق بشر و آزادیهای اساسی را تامین کنند :

نظر باینکه يك تفاهم مشترك نسبت باین حقوق و آزادیها برای اجرای کامل این تعهدات کمال اهمیت را دارد .

مجمع عمومی - این اعلامیه جهانی حقوق بشر را آرزوی مشترکی برای توده ها و ملل اعلام میکنند تا تمام افراد و موسسات جامعه همیشه این اعلامیه را در نظر داشته و بوسیله تعلیم و تربیت برای تعمیم رعایت حقوق و آزادیها بکوشند و با تدابیر تدریجی و ملی بین المللی شناسایی و اجرای عمومی و موثر آنرا میان ملت های عضو و همچنین دولتی که تحت حکومت آنها است تامین کنند .

شورای قیمومت

يك چهارم مردم جهان در کشورهای زندگی میکنند که سالها است

بصورت کلنی اداره بشوند حکومت اینها در دست دیگران است و بنا بر این از حکومت ملی محروم هستند.

شورای قیومت تشکیل شده است تا مسئله کلنی ها را حل کند
شورای قیومت معمولا با کشورهاییکه اداره این کشور هارا در دست دارند پیمانی تنظیم مینماید و در آن پیمان اصولیکه باید رعایت شود - اداره کشور و کارشورا نسبت بآن کشور قید میشود
کشورهاییکه تحت نظر شورای قیومت در میانند بطور کلی دو قسم هستند :

قسم اول آنهائیکه دارای موقعیت استراتژیکی هستند - اینها کشور هائی هستند که مثلا دارای یک بندر مهم یا فرود گاه مهم و یا چیزیکه در جنگ مورد احتیاج شدید واقع میشود میباشد پیمان شورای قیومت برای این کشور ها باید بتصویب شورای امنیت برسد. اگر اعضای شورای امنیت بامواد اینگونه پیمانها موافقت نداشته باشند میتوانند ملت یا ملل حا که را وادار نمایند که درمواد آن پیمان تجدید نظر کنند
پیمان شورای قیومت با کشورهاییکه اهمیت استراتژیکی ندارند باید بتصویب مجمع برسد.

مجمع عمومی تاکنون در اصلاح و تصویب پیمانهای زیادی که بآن ارجاع شده ترفیق حاصل کرده است.

طبق ماده ۸۶ اعضاء شورا از اعضاء سازمان ملل متحد بترتیب ذیل انتخاب میشود.

اعضائیکه ماموریت اداره سر زمینهای تحت قیومت را به عهده دارند - پنج کشور معظم در ماده ۲۳ باین شرح تعیین شده اند : جمهوری چین - فرانسه - اتحاد جماهیر شوروی سوسیالیستی و کشورهای متحده بریتانیای

کبیر و ایرلند، شیلی و کشورهای متحد آمریکا و برای اینکه مجموع عده
اعضای شورای قیمومت بین اعضائیکه اداره سرزمینهای تحت قیمومت را
عقبه دارند و آنهایکه ندارند متساویا تقسیم گردد بقیه را مجمع عمومی
برای سه سال از بین سایر اعضاء انتخاب میکند .

باین ترتیب اولین شورای قیمومت از کشورهای ذیل تشکیل شد
کشورهاییکه ماموریت اداره سرزمینها تحت قیمومت را دارند :-
استرالیا - باریک - فرانسه - نیوزیلند - انگلستان . کشورهاییکه
ماموریت ندارند : بقیه کشورهای معظم : چین - روسیه - آمریکا اعضاء
منتخبه : عراق - مکزیکو .

دیوان بین‌المللی دادگستری

بین ملل يك سلسله پیمانها و عهدنامه‌ها منعقد شده که مبنای مهم
حقوق بین‌الملل را تشکیل داده است. تا ۱۹۲۷ حقوق بین‌الملل ضمانت
اجرای موثری نداشت و اگر کشوری برخلاف عهدنامه‌های خود با کشور
دیگر عمل می‌نمود کشورهای دیگر در مقابل آنکشور تکلیفی نداشتند .
بوجب ماده ۱۰۲ منشور کلیه کشورهای عضو سازمان باید نسخه‌هایی
از تمام عهدنامه‌هاییکه با کشورهای دیگر منعقد کرده است بدیو خان
سازمان بفرستد و الا نمیتواند در محضر ارکان یا موسسات سازمان از این
عهدنامه یا قرار داد استفاده نمایند .

هر کشوری که عضو سازمان ملل متحد میشود ناگزیر است در عین
حال عضویت دیوان بین‌المللی دادگستری را نیز بپذیرد .

در دیوان بین‌المللی دادگستری افراد بعضویت انتخاب میشوند نه ملل -
طرز انتخاب کردن آنها از اینقرار است : هر کشوری چهار نفر را بنام
دسته ملی تعیین میکند . آنها چهار نفر قاضی تعیین میکنند که فقط
يك يادو نفر آنها میتوانند اهل آنکشور باشند و عملا سه نفر را از

دسته‌ها از کشورهای دیگر انتخاط مینمایند .

صورت نامزدها بجمع عمومی و شورای امنیت فرستاده میشود - هر قاضی که اکثریت آراء را در مجمع عمومی و همچنین در شورای امنیت بدست‌یآورد بعضویت پذیرفته بشود .

دیوان دارای ۱۵ نفر عضو است که بموجب ماده ۲ اساسنامه دیوان از میان کسانی انتخاب میگذراند که عالیترین مقام اخلاقی را دارا بوده . و هر يك واجد بشرطی باشند که برای انجام مشاغل عالی قضائی در کشور خود لازم میباشد و یا از جمله متبحرین در علم حقوق باشند که تخصص آنها در حقوق بین‌المللی شهرت بسزانی دارد .

هر قاضی برای مدت ۹ سال انتخاب میشود و ممکن است بعد از پایان این مدت مجدداً انتخاب شود

مجمع عمومی بهر قاضی عضو دیوان مبلغ ۲۱۰۰۰ دلار در سال حقوق میدهد و در ظرف مدت نه سال نه میتواند حقوق او را کم کند و نه مقام او را سلب نماید .

وظیفه ایندیوان رسیدگی باختلافات ناشیه از اجرای مواد عهد نامه های بین‌المللی است - و باختلافات ناشیه بین افراد با فرد دو ملتگی نمینماید . مقر دیوان در هلند است .

سازمانهای وابسته سازمان ملل متحد

برای تکمیل عرائض خود لازم است شرح مختصری هم راجع سازمانهای وابسته یا سازمانهای تخصصی بعرض برسانم

بیش از آنکه سازمان ملل متحد تشکیل شود - سازمانهای موجود داشت که برای انجام منظورهای بین‌المللی در زمینه فرهنگ بهداشت - و حمایت از طبقه کارگر و غیره مشغول فعالیت بودند . پس از تشکیل سازمان ملل متحد نظر باینکه هدف شورای اقتصادی و اجتماعی در بهیسی

جهت باهدف پاره‌ای از این سازمانها مشابه بود برای هم آهنگ کردن فعالیت های خود بیشتر این سازمانها در اثر پیمانها و قراردادهاییکه باشورای مزبور منعقد کردند وابسته‌بان شورا شده وبنام سازمانهای تخصصی، موسوم شدند.

بموجب ماده ۵۷ منشور ملل متحد موسسات تخصصی مختلفی که بوسیله قراردادهای بین‌دول ایجاد و طبق اساسنامه های خود در محیط اقتصادی واجتماعی وترتیبی و بهداشت عمومی وسایر امور مربوط بآنها دارای تکالیف بین المللی میباشد بر طبق ماده ۶۳ وابسته بسازمان خواهند بود.

وبموجب ماده ۶۳ که در ماده فوق بیان اشاره شده است شورای اقتصادی واجتماعی میتواند باهریک از موسسات مذکور در ماده فوق بمنظور تعیین شرائط وابستگی آن موسسه بسازمان قراردادهائی منعقد سازد. این قراردادها باید بتصویب مجمع عمومی برسد.

وبرای اینکه بین این سازمانها هم آهنگی وجود داشته باشد وتزاحم و اختلافی بوجود نیاند در آخر ماده فوق اضافه شده است که شورای مزبور میتواند باجلب موافقت موسسات تخصصی وبابوسیله توصیه هائیکه بانها مینماید وهمچنین توصیه هائیکه بمجمع عمومی وباعضاء ملل متحد میکند فعالیت های موسسات مزبور را هم آهنگ سازد.

بعضی از این سازمانها عبارتند از: یونسکو یا سازمان تربیتی-علمی-فرهنگی ملل متحد-سازمان جهانی بهداشت- سازمان بین المللی پناهندگان- صندوق بین المللی صندوق بین المللی برای هواپیمای ضروری کودکان- اتحادیه پستی جهانی- بانک بین المللی- سازمان مواد خوار و بار و کشاورزی. سازمان بین المللی کار وغیره

و نظر باینکه اینجا يك موسسه علمی است اجازه میخواهم بطور مختصر

مطالبی در باره یونسکو بعرض برسانم :

یونسکو يك سازمان بين المللی فرهنگی است که از طریق ایجاد حسن تفاهم بين ملل بوسیله بسط روابط فرهنگی بتقویت مبانی صلح پایدار خدمت میکند

نظر باینکه تصمیم بچنگ و ستیز ونجاوز ابتدا در ذهن بشر ایجاد میشود نطفه صلح وصفا وبرادری واخوت هم باید در فکر بشر بوجود آید و برای ابتکار ملل مختلف باید باافکار وآداب یکدیگر آشنا شوند تاریخهای عمیقی برای دوستی ومحببت واقعی بین آنها بوجود آید و يك نفرت وانزجار عمومی نسبت بچنگ و برادر کشی در نتیجه اسرافت مردم جهان بایکدیگر بوجود آید وتا این قدم اساسی بر داشته شود چهگزینه پیمان و عهد نامه و مقرراتی که صرفاً روی کاغذ نوشته شده است نمیتواند مانع اشتعال نائره جنگ گردد .

یونسکو تاکنون چهار کنفرانس عمومی با شرکت نمایندگان کشور های عفو تشکیل داده ، کنفرانس اول در پاریس - دوم در مکزیکو - سوم در بیروت و چهارم در پاریس و طبق تصمیمیکه در کنفرانس پاریس اتحاد شد سال آینده کنفرانس عمومی یونسکو در ایتالیا در شهر فلورانس منعقدخواهد شد .

یونسکو با تئال داستاد ومعلم و دانشجور وبخش کتاب و فلیم - تشکیل نمایشگاههای عمومی بین المللی از آثار علمی - ادبی وهنری - اجتماع دانشمندان جهان در مراکز مختلف وتشریک مساعی فکری آنها بایکدیگر نشویق ترجمه آثار علمی وادبی دانشمندان ونویسندگان بزبانهای مختلف برای حصول ایدال عالی خود فعالیت مینماید .

در کنفرانس چهارم یونسکو که اخیراً در پاریس تشکیل شده بود از

ایران هیئت بریاست

دکتر علی اکبر سیاسی و عضویت آقایان دکتر صدیقی و دکتر ذبیح‌الله صفا بنماینده‌گی ایران در کنفرانس شرکت کردند و با اینکه عده نمایندگان ایران با القایسه با عده نمایندگان کشورهای دیگر که تا آنوقت می‌رسد خیلی کم بود بواسطه شایستگی کاملی که داشتند موفق شدند در بیشتر از کومه‌ها شرکت کرده و بین نمایندگان دیگر جلب توجه نمایند.

یونسکو در بر کشور کمیسیون علمی از دانشمندان و علاقمندان بر کشور تشکیل داده که هدف یونسکو را در داخل کشورها تعقیب و تشویق نمایند. این کمیسیون در ایران بریاست آقای علی اصغر حکمت تشکیل شده و نشریه‌ای نیز مرتباً منتشر مینماید.

ایک برای حسن ختام بیانات خود اجازه می‌خواهم مطالبی راجع به

توجهات اعلیحضرت همایون به سازمان ملل متحد بعرض برسانم برای اینکه مردم بر کشور با منظوره‌های سازمان ملل متحد آشنائی کامل پیدا کنند در هر کشور معمولاً جمعیتی بنام جمعیت طرفدار سازمان ملل متحد تشکیل شده است. در ایران نیز این سازمان بنام جمعیت ایرانی طرفدار سازمان ملل متحد بریاست آقای دکتر متن دفتری تشکیل شده و مشغول فعالیت است اعلیحضرت همایون شاهنشاهی بواسطه علاقه‌ایکه باین سازمان دارند اخیراً ریاست افتخاری این سازمان را قبول فرموده و موجبات خوشوقتی فدراسیون جمعیت‌های طرفدار سازمان ملل متحد را فراهم فرموده‌اند بطوریکه در چند ماه پیش که آقای انالز دبیر کل این فدراسیون بایران آمد رسماً مراتب افتخار و خوشوقتی کامل فدراسیون را از این توجهات شاهنشاه بعرض رسانیدند.

در مسافرت اخیریکه ذات شاهانه بامریکا فرمودند از چهارمین مجمع

عمومی سازمان ملل متحد دیدن فرموده بیاناتی اظهار فرمودند که مورد نخستین و تمجید نمایندگان این سازمان واقع شد از جمله فرمودنده ما بحفظ صلح علاقه کامل داریم - صلح برای ایران یعنی استقلال و این بزرگترین طرفداری بود که از منظور سازمان که ما نا حفظ صلح است بعمل آمد .

تریگولی دبیر کل سازمان منظور ابراز تشکر از تشریف فرمائی ذات شاهانه سازمان این پیام را بعنوان ملت ایران فرستاده اند :

باعث خوشوقتی و افتخار ما بود که شاهنشاه ایران اعلیحضرت همایون محمد رضاشاه پهلوی در چهارمین مجمع عمومی سازمان ملل متحد در ۲۱ نوامبر ۱۹۴۹ استقبال کنیم . تشریف فرمائی ایشان یکی از حوادث برجسته جلسه چهارم مجمع بود . کسانی که صدای معظم له را پشت ترنویون شنیدند حس کردند که او از صمیم قلب طرفدار هدف ما و مقاصد سازمان ملل متحد است سازمان ملل متحد یعنی جاهائیکه کشورها بزرگ و کوچک - قوی و ضعیف باهم برابرند .

در اعلامیه مشترکیکه در نتیجه این مسافرت توسط اعلیحضرت همایون شاهنشاهی و حضرت رئیس جمهور آمریکا روز نهم دیماه در واشنگتن و تهران منتشر شده در قسمت اول آن نوجوهای عالییه ذات شاهانه باین سازمان مهم بینالمللی مشاهده میشود .

قسمت اول این اعلامیه از اینقرار است :

اعلیحضرت همایون شاهنشاه ایران و حضرت رئیس جمهور کشورهای متحده آمریکا روابط بین دو کشور و مسائلی را که هر دو مشترکاً با آن مواجه هستند مورد بررسی قرار داده و در خلال این مذاکرات به نتایج زیر رسیدند :

۱ - اعلیحضرت همایون شاهنشاهی و حضرت رئیس جمهور کشورهای

متحدہ آمریکا منعقدند کہ سازمان ملل متحد بہترین وسیلہ برای تابین
جہانی توام با صلح و صفا میباشد و بنا بر این ہر دو کشور عزم تزلزل ناپذیر
خود را در پشتیبانی از سازمان مزبور و همکاری نزدیک خود را با آن
و موسسات وابستہ بان کماکان ادامہ خواهند داد .

بالہذا امیدواری کامل برای پیشرفت مقاصد عالیہ سازمان ملل
متحدہ و برقراری صلح صفا در دنیا کہ آرزوی ہمہ ما است عرض خود
را خاتمہ میدہم

پژوہشگاہ علوم انسانی و مطالعات فرہنگی
پرتال جامع علوم انسانی